

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Екологізація виробництва розглядається як процес, що характеризується сукупністю заходів моніторингу, контролю та регулювання техніко-технологічних параметрів виробничої системи з метою одночасного досягнення цілей у вигляді зниження негативного впливу на навколишнє природне середовище та отримання додаткового позитивного економічного та/або соціального ефекту в контексті сталості виробничої діяльності підприємств [1-2].

Основними принципами, на яких має базуватися процес екологізації виробництва незалежно від сфери діяльності підприємства є:

- системність, що характеризується послідовним підходом до екологізації виробничих процесів на підприємстві і передбачає, з одного боку, уникнення селективного відбору напрямків, що доволі часто обмежується фінансовими потребами здійснення таких заходів, а з іншого, врахування наявних внутрішнь системних зв'язків виробничої системи, а саме у питаннях забезпеченості їх узгодженості з метою підтримки ритмічності та рівномірності у випуску продукції;
- комплексність передбачає, що впроваджені підприємством зміни щодо екологізації виробничої діяльності мають бути повністю узгодженими у функціональному та часовому вимірі їх реалізації, враховувати наявні виробничі зв'язки, характер та ступінь впливу потенційних побічних ефектів від імплементації відповідних дій як у розрізі внутрішнього середовища підприємства, так і щодо впливів продукованих ним у зовнішнє середовище;
- відповідальність, що полягає у свідомому використанні підприємством того чи іншого природного ресурсу, розумінні спектру можливих наслідків зловживань та його недбалого використання для природних екосистем, персоналу підприємства тощо;
- наукова обґрунтованість передбачає застосування наукового підходу у процесі дослідження, планування та безпосереднього впровадження заходів щодо екологізації виробництва у відповідності до найсучасніших розробок та напрацювань у даній сфері;
- економічна збалансованість передбачає, що реалізація процесу екологізації ґрунтується на поєднанні екологічного та економічного критеріїв ефективності, синергетична взаємодія яких у підсумку може дати найвищий рівень виробничої віддачі;
- перманентність процесу поліпшення, що полягає у розгляді питання екологізації не як цільового стану виробничої системи, а у якості процесу безперервного вдосконалення її виробничих параметрів з метою мінімізації негативних екологічних впливів разом із досягненням максимальних економічних результатів.

Означені принципи екологізації виробничої діяльності підприємства реалізуються шляхом використання відповідних інструментів, які відповідно до міри та характеру впливу на ступінь екологічності виробництва розподіляються на ресурсозберігаючі, маловідходні та безвідходні технології.

Перелік посилань:

1. Marhasova, V., Garafonova, O., Popelo, O., Tulchynska, S., Pohrebniak, A., Tkachenko, T. (2022). Environmentalization of Production as a Direction of Ensuring the Sustainability of Production Activities of Enterprises and Increasing their Economic Security. *International Journal of Safety and Security Engineering*, Vol. 12, No. 2, pp. 159-166.
2. Tulchynska, S., Popelo, O., Marhasova, V., Nusinova, O., Zhygalkevych, Zh. (2021). Monitoring of the Ecological Condition of Regional Economic Systems in the Context of Sustainable Development. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 12(5), 1220-1228.